

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“
eina kartą į savaitę kiekvieną subatą.
KAINA JO:
metams 9 šil. (\$2).
pusmečiui 5 šil. (\$1).
3 mėnesiams 2/6. (50 c.).
Pagarsinimai 6 penai už ketvir-
tai į colį, arba sulig sutarties.
Puiki spaustuvė darbams atlikti.
Knygų sandėlis!
„Išėivių Draugas“
281 Eglinton Str., Glasgow.

1
M. Mažvydo
Biblioteka
IŠEIVIŲ DRAUGAS

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“
Lithuanian Weekly newspaper
Published every Saturday by
Lithuanian R. C. Associa-
tion of Labour. Subscriptions
Yearly 9 sh; halfyearly 5
sh. Advertisements 6 d. per
square inch.
„IŠEIVIŲ DRAUGAS“
A281 Eglinton Street Glasgow

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKU S. JUOZAPO SAJUNGOS

No. 48 (244 metai V) Extra

30 LAPKRIČIO 1918 m.

Atskiras egz. 2 pen

PAMALDOS BUS:

1 gruodžio GLASGOW ir DALKEITH del
Newtongrange, Rosewell ir tt.
8 „ BURNBANK
15 „ ADDIEWELL del Stoneyburn

Britanijos Belaisviai.

Britanijos belaisviai jau pradėjo pergrįžti iš
Vokietijos ir Turkijos ištaisais tukstančiais. Kas-
dien po keletą tukstančių pereina į Holandiją,
Daniją ir Šveicariją, arba pereina tiesiai į tal-
kininkų šarškus apkasus.

Taika Vasario Menesyj.

Prancuzų dienraštis *Echo de Paris* apskaito,
kad taikos klausimo galutiniai pasitarimai prasidės
apie Naujus Metus ir tensis iki pradžios
vasario mėnesio. Vasario pabaigoj pasaulis grįžs
prie taikos laikų, karės stovis bus panaikinta ir
prasidės pilnesnė demobilizacija.

Prezidentas Wilson Atvyks.

Prezidentas Wilson atvyks Europon apie
vidurį gruodžio mėnesio ir todėl spėjama, apie
gruodžio pabaigą prasidės derybos apie taiką.
Rods, tokios derybos ir dabar tebvaroma, tik
ne oficiališkai, taip tarus, slaptai.

Kanados Kariszki Nuostoliai.

Kanados kariumenė nemaž šioj karėje pa-
sižymėjo mušiuose prie Cambrai-Douai ir
Mons. Kanada turi savyvaldą, atskirą laivinę ir
atskirą kariumenę. Šioj karėje nemaž Kanados
kareivių žuvo.

Sulig paskelbtų skaitlinių nuo pradžios ka-
rės iki pradžios lapkričio m. 1918 m. Kana-
dos kariumenė prarado apie 213,260 kareivių už-
muštams, sužeistais ir belaisviais. Užmušta bei
mirė nuo ligų 56,047.

Kadangi mušiai tensta iki 11 lapkričio, tai
reikia dar priskaityti kas žuvo ar sužeista per
11 dienų.

Angliakasiai Szvente.

Per pirmas dienas taiktarpio daugumoj vie-
tų angliakasiai šventė, nėjo darban. Tas, rašo-
ma, labai atsiliepė ant anglių zopostų, kurie ir
be to buvo menkesni neg paprastai. Angliaka-
sių kontroleris prašo, idant angliakasiai pasiru-
pintų kaip gali daugiau anglių prikasti. Nes
žiema busianti šalta.

Negali ilgiau Kariauti.

Vokiečių vadas gen. Hindenburg praneša,
kad vokiškoji armija jau visai negali ilgiau ka-
riauti ir net jei reiktų kariauti prieš prancuzų
armiją be kitų atskirai, esą, kova būtų be vil-
ties laimėti. Todėl vokiečiams reikia tvarkytis
ir nemaistauti, nes tik turint tvarką ir vienybę
tegalima tikėtis žmoniškesnių taikos sąlygų.

Vokietijos Moteris ir Taiktarpis.

Vokietijos moteris atsisaukė į pasaulio mo-
teris, idant tos protestuotų prieš taiktarpio są-
lygų žiaurumą ir verstų savo kraštų valdžią tas
sąlygas pagerinti. Prancuzų moteris viešai ant
to atsakė: Kuomet, esą, vokiečių armija užpuo-
lė Belgiją ir Prancuziją, smaugė gyventojus,
plėšė, degino ir gabenė nelaisvėn, tuokart vo-
kiečių moteris prašyta užprotestuoti prieš savo
valdžios darbus. Bet vokiečių moteris tuokart
atsakusios viešai, kad jos pritariančios savo
valdžiai ir užgirančios kariumenių žiaurumus.
Dabar, sako prancuzės, atėjo ožka prie vežimo.
Dabar prancuzės einančios išviesus savo valdžiai.

Isz Rusijos.

Kada anglių laikraščiai rašė apie rusų bolše-
vikų žiaurumus, nekartą imdavo skaitytoją no-
ras manyti, kad anglių laikraščiai persudija, pa-
didina anas baisenybes, kuriose paskendo bol-
ševikų užviešpatauti kraštai. Bet dėja, apie te-
nykščias betvarkes ir kruvinas žudynes galima
sužinoti iš pačių bolševikų laikraščių ir iš aky-
veizdžių-liudytojų. Raudona Rusijoj ir baisu!

Neperseniai to raudono rojaus, raudono
krauju piliečiu, bolševikai apvaikščiojo metų
sukaktuves. Kiek tik galėjo, papuošė Petro-
gradą raudonai, net dangų būtų nudažę raudon-
nai jei būtų dasiekę, bet kadangi dangus buvo
neprigaunamas, tai paleido į padanges raudoną
balioną su raudonomis veliavomis. Ir taip,
dangus raudonas, žemė prisiskubusi raudonu
krauju, šviesos raudonos, ugnis raudonos, procesijos
raudonos ir minios išsislapčiusių po ur-
vus, drebančių už savo raudono kraujo biskutį,
kurį beturi, drebančių už gyvastį, minios badau-
jančių „buržuazų.“ Šventė Raudonojo Rojaus!

Ištikro, bolševikų Rusijoj perraudona krau-
ju. Kad persitikrinus, užtenka paimti bil kiki
šiaurės Komunos laikraščio numerį. Tenai ga-
lima rasti kruvinų ekzekucijų, apie kokias net
baisiausios pasaulij revoliucijos negirdėjo. Pa-
duosiu telegramus vieno tik laikraščio numerio.
Telegramai tiėsa trumpi, bet pilni kraujo:

Telegramas iš Caricino: „Iš priezasties
atentato (užpuolimo) prieš nepaprastos komisi-
jos prezidentą visi buržuazų užstatai (hostage,
zakladnik) liko nugalabinti.“ Telegramas iš
Smolensko: „25 asabos liko sušaudytos už su-
sitarimą prieš sovietų valdžią.“ Telegramas iš
Viatkos: „Nepaprasta komisija pasmerkė mirtin
kelias dešimtis buržuazų užstatų.“ Iš Vologdos:
„30 buržuazų susitarusių prieš sovietų valdžią
liko sušaudyti; tarp jų buvo generolas, pulki-
ninkas, kadetai ir social-revoliucionieriai.“ Jei
vietiniai sovietai per ilgesnį laiką nieko nesu-
šaudo, tuoj gauna aštrų pabarimą nuo augštes-
nių kamisorių, idant pildytų „priedermę revo-
lucijinės sąžinės.“

Nesianiai pribuvęs iš Petrogrado į Stockhol-
mą bolševikų kurieras išpažįsta, kad apskritai
imant 80-100 buržuazų kasdien yra nugalabi-
nama. Kaip apskundimo užtenka paduotas
bolševikų valdžiai popergalis su parašu: „Tas
ir tas gali būti pavojingas sovietų valdžiai“ ir
nelaimingas žmogelis, nors danešimas būtų
neteisingiausias padarytas tik iš piktos danešėjo
valios, vienok liekta nugalabintas. Kalėjimai
prikimšti buržuazų, kame stoka vietos. Jei koks
prisigėręs matrosas panori, atėjęs į kalėjimą
pjauna buržuazus kiek nori. Dienoj Urickio
laidotuvių tokiu budu liko nugalabytos 32 asa-
bos Petro ir Povilo tvirtovėje.

Praeitios nedėlios gale (23 lapkričio) anglių
laikraščiai pranešė, kad pas kutiniame laikė į ke-
lias dienas liko sušaudyta 500 įvairių oficierių.

Istorija, rasit, vėliau suseks nugalabitų bur-
žuazų skaičių, bet niekad nesuseks pilnai.
Miršta jie iš bado kalėjimuose, arba krinta nuo
kulkos prisigėrusio raudonsargio.

Bet už ką? Delko taip liejamas kraujas?
Ar užtai kad buržuazai gelbėdami savo gyvastį
maištauja prieš sovietus? Jei ir taip būtų, ne-
girdėtas toks kraujo liejimas visoj civilizuotoj
istorijoj kad ir žiauriausiame maisto numalšini-
nime. Bet bolševikų rojuje ne tame dalykas

kad bolševikams reikia pavergti kitas klases po
jų netolerantiškos teorijos, -tų nelaimingų aukų
visa kalčia neretai tik tėra tame, kad jei turi
nelaimę buti buržuazais, kad jie yra mokytesni,
kad užsiima mokslu, daila, menu. Buržuazai gi
iškalno yra pasmerkti išnaikinimui. Bolševikai
nori išžudyti buržuazus badu, kad visi išstiptų.
Jaunos kunigaikščių, didžiunų, advokatų, mo-
kytojų dukteris liekta tarnaitėmis, šluoja gatves
ir maldauja maisto. Kad buržuazai sunkiau gau-
tų maisto net spaliaus mėnesio privačias pre-
kiavimas liko Petrograde visiškai panaikintas,
maisto prisiuntimas privačioms ypatoms liko
aštriai užgintas, maisto sandėliai konfiskuoti ir
pavesti bolševikiškoms kooperativoms, kurių
nariais tegali tik būti tie, kurie turi bolševikiš-
kas teises. Nebėra Petrograde privačių dirbtu-
vių, privačios gaspadorystės, nei privačių val-
gyklų; visi turi valgyti bendrose bolševikiškose
valgyklose. 20 gramų juodos kaip atramentas
duonos skyriama suaugusiam buržuazui, bet ir
to neretai negauna. Nes valgimas „susociali-
zuotas“ kaip yra susocializuota žemė, bankai
ir nejudomasis turtas. Ir net šeimyniškas gy-
venimas liko socializacijos užpultas: Saratovas,
kurs apskelbė socializaciją moterų, tik tėra la-
biaus užakcentuotu punktu apskritos socialji-
zavimo manijos.

Prie bolševikiškų valgyklų durių atsivelka
išblyškusios, pusiau pamišusios nuo bado bur-
žuazų gaujos ir laukia pakol raudonsargiai ir
bolševikiški darbininkai, kurie vėlai ką tedirba,
pavalgys pietus, laukia idant pietų liekanos bu-
tų jiems išdalytos. Bet tankiausiai veltui laukia,
nes liekanų nebeliekta. Profesorai, advokatai,
inžinieriai, seneliai, moteris, vaikai nuplyšę-
puspliki grįžta-velkasi nuo valgyklų durių atgal
drebančiomis nuo bado kojomis, grįžta į šaltus
kaip ledas urvus, kuriuos bolševikai, atėmę jų
nuosavius gyvenimus, malonėjo jiems paskirti-
idant tenai gyventų. Tie žmonės, delto kad jie
buržuazai, nebeturi naminio žydinio, nebeturi
šiltos pastogės nei valgio, nebeturi teisės gy-
vauti, nebeturi tėvynės. Mirus iš bado ir už-
krečiamų ligų tėvams, vaikai eina pas bolševi-
kus darbininkus maldauti grabo doresniam tė-
vo-motinos palaidojimui, -bet tie neduoda nei
grabo, mat buržuazams nereikia net grabo. Ka-
da Danijos pasiuntinis pareikalavo vieno žuvu-
sio buržuazo kuną kad jį palaidojus, bolševikai
stebiasi: ar verta turėti bent pažintį su buržu-
azu, o dar jo kuną laidoti!

Bolševikiškos moteriškės pastojo į bolše-
vikiško vaiko pulkus ir gyvena-miegta kartu
su bolševikų kareiviais didžiulėse kazarmėse
tarp orgijų ir bjauraus mišrumo.

Stockholme neretai galima sutikti žmonių
su išblyškusiais, įdubusiais veidais, su akimis
žvilgiančiomis išgąščiu, kurie vienok yra lai-
mingi, vaikiškai laimingi: delto kad mato ra-
mias gatves mieste, baltas staltieses restoranuo-
se ir valgius, bet labiau delto laimingi kad ga-
li miegoti naktį be baimės buti prikelti ir su-
šaudyti arba įmestu į kalėjimą ačiu kokiam bol-
ševikų šnypui, arba geriausiame atsitikime eiti
laidoti lavonus. Tie žmonės išbėgo iš Petrogra-
rado lig Švedijos pesti brizdami per balas
ir slapstydamosi nuo raudonsargių. Visi kurie
ištruko, apsakvoja baisenybes, o kas tik girdi jų
pasakojimus dreba širpuliais apimtas

Padavus šias trumpas žinutes, butu galima tarti skaudų žodį į Britanijos lietuvių socialistus, kurie juk taip ncriai mėgino vadintis bolševikais. Bet mes jų neužgaudiosime tame dalyke. Tiktai katalikai ir šiaip jau išmincingesnieji žmonės galėtų jiems pasakyti vardan viso kas jiems brangu ir šventa, kad jei jau nenori eiti kartu su katalikais vienybėje darbuotis del savo geresnės ateities, tai bent tegu nesisolidarizuoja su bolševikais. Prsigers buržuazų kraujo tie nustojušieji žmoniškų jausmų bolševikiški svetimtaučiai užsidegę savo siauros partijos karštlyge; suminios po kojų visa kas yra brangu ne jau katalikui, ne jau civilizuoatam Europos gyventojui, bet net tiems nekulturingiems Afrikos žmonėms. Lietuviams gi, nors kas žino kuomi jie nebutų, manau, jog neišpuola atsizadėti tų jausmų, kurie skiria žmogų nuo gyvulio. Bet jei lietuvių socialistai solidarizuojasi su rusų bolševikais ir per tai pagiria jų žmogžudystes, tai kaip mes į tokius socialistus turime žiurėti?!

Neue Freie Presse praneša, kaip lenkai kariauja su ukrainiečiais. Mat ukrainiečiai panorėjo užimti Rytų Galiciją didesniame procente apgyventą ukrainiečių. Lenkai nenorėjo leisti. Įvyko nemažos muštynės. Ukrainiečių vaiskas užėmė Lembergą, Czernowice, Boleslawow, Przemysl, Kolomya, Stanislawow.

Vakarų Galicijoje plėšanti lenkų liaudis užpuldinėja žydus ir pjauna juos.

Įvykus paliauboms lenkų kareiviai iš vokiečių armijos susispietė į Poznanių, ir užėmė tą miestą vardan lenkų valdžios, ketino jiems paskubėti į pagalbą ir lenkų legionai iš Varšavos, bet vokiečių vaiskas juos rodos sulaukė, o Poznanius bene tik pasidavė vokiečiams iš naujo.

Kvietė lenkų vaiską ir Vilniaus bei Baltgudijos lenkai, kad juos apgintų nuo bolševikų. Bet tenai tebėra vokiečiai.

Vienas Lille's gyventojas pasakoja, kaip jį kartu su keliais šimtais kitų piliečių vargino vokiečiai ir siuntinėjo iš vietos į vietą. Paduosiu jo pasakojimą kame jis pamini Lietuvą.

„Tolesniai vokiečiai išvežė mus į Lietuvą tarp Kauno ir Vilniaus, į kraštą sunaikintą, kame yra labai aštrus oras; tenai mūsų gyvenimo sąlygos buvo taip baisios, kad net didžiausi kriminalistai jokių teismų nėra pasmerkiami ant tokio gyvenimo. Pradėjome mirti vienas po kito labiaus senesnieji, kurie nebeišturėjo. Paskiaus mus išsiuntė į kampą Roon, kame su mums bent kiek geriaus apsejo. Apleidome tad Lietuvą. Išėjimas iš anų miliganų (savo kampą vadina Milyghany) įsigilino į mūsų širdis skaudžia atmintimi. Išėjome iš ano prakeikto kampo ir radomės ant kelio, kuriu kadaise garbingas mūsų Napoleonasėjo pergalėtoju. Mes ten palikome 25 kapus musiškių; sustojome žiurėdami į mūsų bendrakentėtojų kapus, užgiedojom hymną, apsiverkėm ir nuėjom savo keliu...“

„Times“ pranešė, kad Liepoju, Wehlau, Insterburg, Darkehmen ir Goldap liko apgarsintos prigulinčios prie Lietuvos teritorijos; tik nepadavė, kas apgarsino. Galima spėti kad prezidentas Wilson.

Amerikonai ir Kare. Kur Amerikonai Nusviere.

Amerikonai į šią karę įsimaišė palyginamai neseniai, vos keliolikas mėnesių. Bet prie karės užbaigimo, prie vokiečių pralaimėjimo prisidėjo labai daug. Ne tiek materijališkai (suprask, ne tiek kareiviais ir prietaisais bei pinigais), kiek morališkai (suprask: ant dvasios).

Pinigais Amerikos Suv. Valstijos labai daug sąjungiečius sušelpė, pagelbėjo. Bet pagelbėjo ir seniau, kol dar tai nebuvo karėn įsimaišiusios. Ir ne tame visa. svarba. Del pinigų vokiečių padėjimas buvo sunkus, bet galimas. Vokiečiai butų galėję karę laimėti ir driskiais budami prieš kapitalais apsiypylusius sąjungiečius ir amerikonus. Vokiečiams del karės vedimo ne pinigų pritruko.

Medžiaga, karės reikmenomis, municija ir kitokiais karės dalykais amerikonai visad gelbėjo sąjungiečius daug, nuo pat 1914 m. pradedant iki galo. Bet vokiečiams ne karės šiaip jau reikmenų pritruko, nė pristigo ginklų. Jug 1914 m. pradedant iki 1918 m. vokiečiai galėjo gi ginklais atsverti visus sąjungiečius, Rusiją priskaitant. Kuomet amerikonai vokiečiams paskelbė karę jie netaip jau daug daugiau medžiagos karei pradėjo dirbti. Skirtumas buvo labiausiai tame: seniau dirbdavo sąjungiečių pinigais ir kaštais, o dabar jau gavo dirbti savo pinigais ir kaštais. Bet jug visvien, armota nebus nė geresnė, nė pavojingesnė jei ji padaryta už savo ar svetimus pinigus. Visvien kas už armotą užmoka, ji šaudys tiek pat ir taip pat. Vadinas ir ne čion visa amerikonų rolės šioj karėje svarba. Nors amerikonai ginklais, maistu pinigais ir kitkuo sąjungiečiams labai daug pagelbėjo.

Net ir žmonių (kareivių) amerikonai į karę neįstatė (ir nespėjo įstatyti) tiek, kiek butų paskiau galėję. Dikta kareiviais pagelba, bet ir ne ji nusvėrė šioj karėje daugiausiai. Nors amerikonų tiek buta fronte kiek buta, visgi vokiečiai butų galėję karę laimėti arba bent nepralaimėti, jei butų kitkas nenusvėręs visko šiaip. Jug dar kovo ir balandžio mėnesij 1918 m. per mažą plauką nesubiuro visas talkiniukų frontas. Amerikonai po to davė šimtus tukstančių kareivių, jie gelbėjo mušiuose. Bet karė pasibaigė pirma, neg amerikonų armija ištikro pradėjo daug sverti. Amerikonų kariumenė vos gimė, vos užaugo į vyrą ir pradėjo rengtis rimtai vokiečiui į gužį kibti, bet vokiečiai pabiro ne nesulaukė, kol amerikonų armija pilnai pribrens.

Bet šiandien aišku kaip diena: jei ne amerikonų pagelba dar nežinia kas butų buvę, bent vokiečiai toli gražu nebutų dar galvoję apie pasidavimą. Karės pabaigos arba nebutų besą matyti arba jau gal karė butų besibaigianti vokiečių laimėjimu. Kas žino?

Bet pribuvo amerikonai ir vokiečiai paio. Amerikonai buvo tuo „kupstu“, kurs išvertė didelį vokiečių „vežimą“, įveikė vokiečių armiją.

Amerikonų rolė šioj karėje buvo nuslopinti vokiečių dvasią, sunaikinti drasą, įstumti į nusiminimą. Amerikonams stojus karėn jau vokiečiai pamatė neturį vilties atsilaikyti, todėl nusiminė ir pradėjo pairti.

Ištikro, jau 1914 m. vokiečiai pamatė, kad karė eis ne juokais. Prieš vokiečius susitelkė visos galingiausios valstijos, kaip Kusija, Prancuzija, Britanija, Japonija ir rengės Italija. Už vokiečius stoji tik viena didelesnė speka-Austrija-Vengrija.

Bet po sunkių mušių vokiečiai apsigynė nuo visų, ilgą laiką pajiegė laikytis ant viršaus. Bet tam atsiekti gavo įtempti visas pajiegas ir tai 1916 m. bemaž ko nepairo visai. Nepigiai atsilaikė. 1917 m. jau vokiečiai atgavo viltį laimėti karę. Nes nuvertė į sąšlavimą Rusiją, kurią pradėjo užvaldyti anarchistai-bolševikai. Rusijai pairus atgavo drasą ir viltį, todėl karė užsitensė iki 1918 m. pabaigos. Bet kuomet jau vokiečiai pradėjo švensti „pergalę“, Brest Litovske ir Bukareste vėliau užtvirtintą, kuomet Rusija pradėjo „kliasų kovą“, tuokart prieš vokiečius įsikišo amerikonai. Ir visa viltis laimėti susmuko, išgaravo. Tai buvo baisus smugis vokiečių dvasiai.

Vokiečiai jau it tas skenstantis plaukikas, po ilgo plaukimo, didžiausių pastangų nenuskensti, po viso vargo-šiaip be taip jau pamatė krantą, prisiartino prie jo. Dar biskį pasistengus-ir štai galės išsigelbėti, prikops prie kranto. Bet jau arti kranto prikopus štai amerikonas su busoku nuo kranto skenstantį vokiečių toliau į upę stumia! Aišku, plaukikas mato, kad visvien neišsigelbės, skens, ir užtai jau plaukti nepajiegia.

Kodėl vokiečiai nepairo tuoj amerikonams prisidėjus? Nesunku suprasti. Jei butų amerikonai prisidėję pabaigoj 1916 m., drauge su rumunais-tai smugis vokiečių dvasiai butų buvęs taip didelis, kad vokiečiai butų tuojau pasidavę, pradėję pairti. Nes tada ir be to-vokiečiams buvo riestai. Vokiečius slėgė rusai, prancuzai, britai, italai, rumanai. Mažesnis už amerikonus kupstas butų galėjęs Vokietijos „vežimą“-valstiją išversti.

Bet amerikonai prisidėjo tuokart, kada vokiečių „popieriai“ išrodė geriausiais, kada Rusija paio, kada vokiečiai atgavę buvo viltį karę laimėti. Amerikonų prisidėjimas buvo baisus vokiečiams smugis, bet vokiečiai atlaikė, nepavirto, tik su didesniu inirtimu ėmė karę vesti prieš rumunus italus, o 1918 m. pradžioj Prancuzijoje.

Vokiečius nuo pairimo sulaukė viltis:

1. Kad amerikonai nedaug kuo talkininkus gelbės, negalės daug kareivių duoti patįs tų neturėdami, kad kol prie karės prisirengs-iki tam bus galima karę užbaigti, įveikti prancuzus ir britus.

2. Kad amerikonai netik ką negalės, bet ir nenorės per daug talkininkus remti, savo kareivius ir pinigus eikvoti.

3. Kad karė jau visiems nusibodusi ir gali bil kurioj priešų valstijoj kilti revoliucija, kaip kad Rusijoj.

Bet su laiku vokiečiams paaiškėjo, kad taip nebus. Amerikonai umai pradėjo rengti kariumenę milijonais ir 1918 m. pabaigoj jau, rodės, galės turėti apie 2,000,000 kareivių Europoj. Atsirado amerikonams gana ir noro ir galės. Amerikos Suv. Valstijos pačios vienos už Vokietiją kur kas daugiau turi ir pinigų, ir žmonių ir turto visokio. Apie 100,000,000 gyventojų (prieš 70,000,000 vokiečių) gali duoti bent 10,000,000 gerų kareivių. Kuomet vokiečiai jau nuvargė-čia amerikonai su nauja syla, karės nepaliesi. Vokiečiams tapo aišku: jei karė prasi-tens dar porą metų-tai vieni jau amerikonai be kitų pagelbos su vokiečiais galės apsiveikti.

Užtai 1918 metais vokiečiai megino karę užbaigti staigiai įlaužius britus ir prancuzus. Bemaž ko tas jiems nenusisekė. Bet visvien, nenusisekė. Karės užbaigti tuoj negalėjo. O tensti ilgiau kas do išrokavimas, žinant kad juo toliau-juo bus blogiau? Vokiečiai nusiminė, nuleido sparnus, prarado drasą.

Užtai ir pradėjo kulvirstais irti, smukti. Prancuzams-britams-amerikonams nusisekė Prancuzijoje, ypač prie upės Marne. Italams pasisekė Italijoje. Britams Žydų Žemėje. Prancuzams-serbams Macedonijoje. Išsigandę pasidavė bulgarai, paskui turkai, paskui austrijokai. O dabar pasidavė ir vokiečiai, visai prislopinti, nusiminę, pairę. Pasidavė vokiečiai pirmiau, neg amerikonų armija spėjo pilnai prisirengti ir užpulti vokiečių armiją. Taip tarus: pamatė višta iš kiaušinio išlindusį vanagiuką, nelaukė kol tas išaugs į vanagą, bet išsigando ir užvertė kepšes.

Verta pažymėti: prieš keliolika dešėtkų metų prancuzai padėjo amerikonams pasiliuosuoti iš britų jungo. Tuokart prancuzai kariavo už amerikonų laisvę-neptigulmybę. Dabar amerikonai atsimokėjo prancuzams su procentais-nuošimčiais. (palukomis). Amerikonai pagelbėjo prancuzams didžiausiam reikale.

DAR KARTĄ PRAŠOME.

Jei kas dar turite gražių lietuviškų juostų, prašome prisiunsti ant šio adr.: Rev. A. Šveistrys, 268 Govan Str., Glasgow. Jau keletą juostų gavome iš nekurių vietų, bet dar truksta. Juostos bus vėliau gražintos savininkams.

Žinios iš Lietuvos.

ŽASLIAI. (Kaišėdorių apskr.) Netoli Žaslių miestelio yra Naujažerių (Novoziorkų) sodžius kuriame rusai pastatė puikią mokyklą. Aplink mokyklą ir sodą eina gražios liepų alejos. Tik šį pavasarį gobšai žmonės ėmė ir iskirto tas alejas. Tiesa, liko medžių, bet tiktai apykreviviai, apsusėliai. Gaila, labai gaila, kad taip graži mokslo vieta, kur dabar randasi iš Vilniaus pargabenta prieglauda yra taip nuskriausta.

GARLIAVA. (Kauno apskr.) Paskutiniu laiku per Garliavos miestelį perėjo daug žmonių grįžtančių iš Rusijos ir į Garliavos parap. Tarp jų kai kurie yra labai apverktiname padėjime, nes pargrįžę viską rado sugriautą, sunaikintą. Neturi nei namų, nei gyvulių, o kiti nė duonos prasimaitinimui. Toki labai reikalingi visuomenės užuojautos ir pašalpos.

SKUODAS. (Sedos apskr.) Laisvės vėjeliui kiek plačiau pastaraisiais metais puputus, visuose kiek didesniuose Lietuvos centruose pradėjo dygti kruvos visokių mokyklų; nuo didesniųjų centrų šiandien jau nebenori atsilikti nė tolimiausi užkampiai: ir čia mokyklos dygsta kaip grybai po lietaus; iš to matyti, kad lietuviai yra įgiję nepaprasto noro mokytis. Kad jau ir daug mokyklų pristeigta, bet toli gražu visi mokslo jieškantieji jose nesutelpa ir taip šen bei ten vis kyla naujų mokyklų reikalavimai. Taip štai ir Skuode pastaruoju metu kun. dek. Žadeikio iniciatyva sumanyta steigti 8 klasių gimnazija. Tam dalykui plačiau aptarti gegužio 25 d. buvo susirinkę 4 kunigai ir 5 skuodiškiai ukininkai. Nutarta tuojau sudaryti iš 10 žmonių komitetas, kuris turės rūpintis naujos gimnazijos steigimo reikalais. Gimnazija nutarta steigti mišri (sykiube rniukz ms ir mergaitėms) su specialiu ukio skyriumi „Saulės“ draugijos vardu ir jos programa. Tam dalykui įvykinti jau parašytas prašymas į „Saulės“ dr-jos vice-pirmininką. Šį rudenį manoma atidaryti tik pirmoji ir antroji klasė.

Skuode gimnazijos reikalingumas jau ir seniau buvo jaučiamas; jau prieš karą apie šešetą metų čia buvo 4-klasė aukštesniojo tipo miesto mokykla, kuri visuomet budavo mokinių perpilna.

Be to, skuodiškių daugumas mokėsi Palangos ir užvis Liepojos gimnazijose. Dabar visųartimoji šitai apylinkei gimnazija Telsiuose—už 9 mylių; tuo tarpu prie Skuodo glaudžiasi gana platoka Žemaičių vakarų sritis, k. t.: Ylakiai, Šatės, Mosėdė, Salantai ir k. Girdėti, kad šiai naujai gimnazijai mokinių busių kupinai.

TYTAVĖNAI. (Skaudivilės apskr.) Tytavėnų miestelyje buvo per žiemą, bus ir vasarą lietuvių mokykla, nes įsirašė užtenkamas skaičius vaikų. Prie Lietuvių mokyklos, mūsų mokytojo Sarapo rupesniu, įsteigti suaugusiam jaunimui šventadienio kursai, kuriuose bus mokama: rašyti, skaityti, lietuvių kalbos ir skaičiavimo. Tytavėnų jaunimas yra dėkingas už tai mokytojui Sarapui.

DELTUVA. (Ukmergės apskr.) Musų bažnyčia yra labai sena. Stovi jau nuo 14 metašimčio. Bažnyčia medinė. Didžiamjame altoriuje yra labai senas paveikslas, kuriame nupiešta šv. Trejybė. Iš čia išvežė rusai visus varpus, tarp kurių buvo vienas; „Ave Maria“. Ant jo buvo pažymėti 1346 m. Bažnytiniame archyve, tarp daugelio kitų senųjų raštų, randasi vienas labai svarbus ir retas dokumentas. Yra tatai popiežiaus Povilo II bulė, rašyta 1468. Bulė rašyta ant pergamento pusiau gotų, pusiau lатыnų raidėmis. Prie jos prikabinas raištelis švino antspaudas. Patysai raikšteli ir sulenkimo vietos ant pergamento jau labai silpnos, sudruniję ir genda. Reikia kaip nors tas svarbus dokumentas, kurio turinį kitą kartą gal pranešiu, apsaugoti nuo išnykimo.

LINKUVA. Šįmet birželio 23 d. gautas leidimas atidaryti Linkuvoje lietuvių gimnaziją, kurioje mokslas prasidės antroje rugpjūčio mėn. pusėje. Pradžioje manoma atidaryti prirengiamoji ir keturios žemesniosios klasės. Mokytojai bus: Ign. Bžozovskis—Braždžiūnas (vedėjas), P. Spudas, M. Kripas, J. Gobis, El. Leimontaitė.

Kitas korespondentas praneša, kad į tą gimnaziją kandidatų esą daugiau negu 200. Gimnazija turėsianti labai patogius namus. Aukų gimnazijai esą surinkta daugiau kaip 10 tukst. rub.

KUJANAI. (Kėdainių apskr.) Tai vienas tamsiųjų kampečių. Niekas čia nesirūpina švietimu. Užtat pas Kujaniečius madoje priežodis; „Aš pragyvenau, ir mano vaikai pragyvens“. Todėl čia ir priviso daug vagių. Ir nenuostabu, nes vietiniai žmonės labai apsnudę ir maža tesirūpina savo bendrais reikalais. Be to pas juos išsiplatinę blogi įpročiai: lošimas kortomis iš pinigų, girtuoklybė, na ir baltosios slaptas dirbimas. Mažutis sodžius—o „bravarus“ rasi keliuos. Laikas Kujaniečiams susiprasti, pamesti blogi įpročiai. Geriau išmokite skaityti gerų knygų, laikraščių ir rūpintis savo viešais reikalais. Žmonės jų bijosi ir neišduoda policijai. Bet ano plėšikai dar labiau pasidrasina.

“LIETUVOS AIDAS“—dienraštis. „Liet. Aidas“ del įvairių priežasčių, pirmiausia del to, kad vis negalima buvo išgauti popieriaus, nuo liepos 1 dienos, kaip kad buvo ketinama, negalėjo pradėti eiti kas dieną. Dienraščiu „Liet. Aidas“ tepradės-eiti (jau tikrai) nuo šių metų rugsėjo mėnesio 1 dienos. Todėl ir „Liet. Aido“ ukininkų priedas „Musų Ukis“ per liepos ir rugpjūčio mėnesius eis tik per dvi savaiti kartą ir tik nuo rugsėjo mėnesio ims eiti nuosakiai kas savaitę. Apie „Lietuvos Aido“ dienraščio kainą su visais jo priedais pranešime kiek paskiau.

SEINIAI. Pas mus švietimas kyla, bet netruksta ir tamsuolių ne tik tarp senesnės kartos, bet ir tarp jaunuolių. Kad ir nevisi, bet daugelis prisilaiko dar senos mados, vakarais lošdami kortomis. Laikraščių jaunimas mažai teskaito, o jei ir skaito, tai tik daugiausiai merginos, kurioms labai patinka vakaruškos ir senieji įpročiai. Vaikinai naktimis mėgsta vaikščioti po kaimus ir neduoda žmoniems ramumo. Vertėtų jau pamesti tas senas įpratimas—valkiotis naktimis. Galima ir prie šviesos šventomis dienomis dorai pasilinksinti. Metas jau atprasti nuo viso to kas žemina žmogų, o imtis kas būtų visiems maloniau ir išnyktų blogi įpročiai.

MONIŠKIAI. (Kauno apskr.) Jau visi metai kaip neturime savo kunigo. Tiesa, buvo mums vyskupo paskirtas iš Vilkijos kun. Gendrenas, bet nesutikęs užimti Moniškių parap. pasiliko gyventi Vilkijoje ir tik du sykiu mėnesyje atvažiuoja į Moniškius atlaikyti pamaldų. Žinoma, mums to neužtenka: norėtumėme nuolatinį kunigą turėti, nes be dvasinio darbo, yra čia nemaža darbo ir tautos dirvoje. Ypačiai tamsus mūsų jaunimas laukia, kad jį kas to darbo išmokytų. Taip-pat čionai labai reikalinga ir mokykla. Butų labai gerai, jei mūsų vargonininkas, užuoť mokinęs jaunimą šokti, platinų tarp to paties jaunimo lietuvių laikraščius.

LIETUVOS ŽENKLAI. Iš g. T. Daugirdo „Liet. Aido“ redakcija gavo Lietuvos ir jos atskirų kraštų ženklų, jo paties padarytų remiantis istorijos žiniomis: 1) Lietuvos ženklas—vytis raudoname lauke, ant balto žirgo, su skydu kairėje rankoje, dviem kryžmom kryžiu iš viršaus paženklinu, ir dešinėje rankoje aukštyn iškeltu kardu; 2) Žemaičių ženklas—meška, juoda, raudoname lauke, ant paskutiniųjų kojų stati atsistojusi, iš žiurėtojo dešinės į kairę atsisukusi, išsižiojusi; abiejų ženklų skydo, ant kurio patiestas ženklui raudonas laukas, pačiame viršuje kunigaikščio karuna; 3) Perlojaus miesto—tauras su kryžiumi tarpragėje raudoname lauke.

PUNSKAS. (Suvalkų apskr.) Tai vienas pakraštinių grynų lietuviškų kampelių, nes gretimose parapijose iš pietų pusės jau maišosi lenkiškai kalbančių gyventojų. kaip visur, kur tik lietuviai susiduria su lenkais, taip ir čia apšvietimas ir sodžiaus kultura žemiau stovi, negu sąlygos leisti. Žmonėse maža tautinio susipratimo ir noro dėtis į draugijas; ukininkauja daugiausia senoviškai „kaip tėvų tėvai gyveno“ ir maža kas, kad ir prieš karą, stengėsi pagerinti ukininko būvį ir manytis naujų ukininkavimo būdų Didokoje parapijoje gal kelintas dešimtas tik atsirasdavo. O parapija čionai ne visai bėdina. Žemė kad ir nepergeriausia, tai bet vidutinė: mažai įžiurima, maža duoda ir pelno; užtat duodasi gerai dirbti ir įdirbta visuomet ankora.

Prieš karą gyvavo čion „Žiburio“ draugija, vartotojų krautuvė, buvo besisteigę ir „Žagrės“ ukio raiteliai. Dabar visa iširę. Vartotojų draugija dingo, apie ukio raitelius niekas ir negalvoja; tik „Žiburio“ skyrius atsipeikėjo ir padarė vieną susirinkimą.

Punsko parapijoje daug pasidarbavo kun. dek. M. Simonaitis, klebonaujas čia jau arti 15 metų. Jam raginant ir rūpinantis buvo įsikurę čia draugijos ir plėtėsi laikraščiai bei knygos. Tačiau ilgų metų darbas tamsokame kampelyje, gyvenimo kartybėmis ir galop karo audra, matyti, pakirto kiek jo energija; nunai kun. dekanas netaip jau rūpinasi visuomenės darbu; o daug dar dirvonų lieka šioje parapijoje! Betgi reikia tikėtis, kad atgijus Lietuvos valstybai, atgis ir mūsų gerb. klebono veiklumas, o visas šis kampelis sukurs šviestis ir spiestis kuopon, kad nebutų paskutinis savo tėvynėje. („Lietuvos Aidas“).

CHICAGO, ILL. (Spalių 20, 1918 m.). Dabartiniai laikai nėra čion laimingi. Po visą šalį šiaučia epidemija „ispanų influencos“. Nežinau kaip kitur, bet pas mus Chicagoj tai tikra Dievo bausmė, negalima aprašyti kas destasi. Žmonės krinta it lapai nuo medžių rudens laiku. Štai tik į vieną lietuvių Šv. Jurgio parapijos bažnyčią atlydima neretai po 5, 6 ar net 7 nabašninkus į dieną, o lietuviškų bažnyčių čion yra keliolikas. Girdėjau į kožną atleidžiama per dieną po keletą liavonų. Graboriai neapsidirba, kartais arti savaitės išbuna mirusieji nepalaidoti, kunai guli užmesti be priežiūros. Nemaž yra šeiminių kur susirgę visi, nėra kam prižiūrėti ar ligoje paslaugyti. Ginama šiaip jau pašaliečiams ligonius lankyti ar jų laidotuvėse dalyvauti. Duobkasiai nespėja gana duobių prakasti, grabų eilės laukia. O šiaip jau draudžiama žmonėms į burius rinktis, teatrai, prakalbos, mitingaviskas uždrausta, nevalia dalyvauti. Miestas didžiai išsigandęs ir nusiminęs. Kitam atrodo, kad pabaiga svieto arti.

Kad visi ganstasi, tik cicilikučiai del priešgimimo ir „skusta-kirpta“ arba ožio ligos nuduoda bek nesibija: esą tai ne jiems baisi liga, tik vyčiams. Išmirs, sako, vyčiai visi nuo tos ligos, nes jiems nevalia gerti svaigalų, be degtinės esą negalį atsilaukyti ir drąsos su liga kovoti permaž. Tai kai vyčiai išmirsia, atlikusieji cicilikeliai svaigalais pasidrutinę visą svietą užkariausią ir lengviau cicilizmą praplatsinsia.

Štikrųjų, rods, influenza cicilikučių irgi neaplenkia, o prasigėrusius dar lengviau skerdžia neg blaivesnius. Mažiau cicilikų priskerdžia nes išviso cicilikų daug mažiau tėra. Ir drąsa cicilikučių tik ant liežiuvio prasideda ir baigiasi. Cicilikučiui iš baimės kinkos dreba ir liežutis pinasi, o vis jis giriasi, kad nesibijąs nieko. Tokios natūros.

Štai ir čion buta tokio atsitikimo: tulas cicilikutis nuo influencos pasimirė. Tai išgulėjo arti savaitės, „draugai“ neišdrįso net ateiti pažiūrėti. Rods, turėjo velionis brolių, seserį ir pusbrolių, bet ir tie nepasirodė. Kai jau susėdai pradėjo protestuoti (del suprantamo dalyko), tai atvažiavo miesto sanitarija su vežimu, įsimetė nabašninką it arklį (dargi tais pačiais drabužiais kaip radę) ir išsigabeno sau.

Rods, kitas apsigęs skuba šauktis kunigo, tik ne kožnų spėja ir kunigai ne kožnų apspėja. Kitam kol sveikas-kunigo nereikia, o apsigęs prireikia, tik ne visad į laiką. Rods, bene geriau būtų nelaukus, kol giltinė nepasiverčia gatavai ir pradeda smaugti, bet išlaiko apsirūpinus savo dušios reikalais.

Šiaip naujienos pas mūsų kaip ir senos, tos pačios. J. Ulius (Ulinckas).

Paszalpos ir Sąjungos Reikalai.

Laikas Rinkti Delegatus.

Centralės Valdybos Pašalpinės ir Sąjungos prašo pranešti visiems tų draugijų nariams, kad jau laikas pradėti rūpintis paprastu metiniu delegatų auvažiavimu. Suvažiavimas tas šiais metais bus drauge dėl abiejų draugijų ir norint galima bus tuos pačius žmones išrinkti delegatais dėl abiejų draugijų. Suvažiavimo laikas ir vieta dar nėra nustatyta, pranešim apie tai savo laikui kiek vėliau.

Pašalpinės ir Sąjungos delegatų suvažiavimai turės apsvaistinti ir galutinai nusprenti kaip bus su sekančiais draugijų reikalais:

1. Kas link artimesnių ryšių tarp Sąjungos ir Pašalpinės draugijų sudarymo. Yra projektas išrinkti bendrą dėl abiejų draugijų Centralį Komitetą, palikus tik kasos reikalus atskirai. Butų taikoma tik iš vien veikti, bet piniginiai Pašalpinės Dr. reikalai nuo to nenukentėtų nė pelnytų, nes visi piniginiai reikalai būtų vedami pilnai atskirai ir neprigulmingai. Šiaip jau, manoma, būtų lengviau reikalus vesti, turint bendrą Centralį Komitetą. Klausimą delegatai turės galutinai išrišti, ar vienybė pageidaujama, kokiomis sąlygomis vienybę daryti jei daryti, kaip didžiama nariu norėtų? Delegatai turi tame reikale gauti instrukcijas arba nurodymus iš narių tarpo, kad ant suvažiavimų jau balsuotų ir kalbėtų savo kuopos narių vardu, sulig gautų nurodymų.

2. *Del extra mokesčių.* Centro valdyba prašo narių apsvaistinti ir per delegatus savo galutinai nustatyti: ar ekstra mokesčiai palikti kaip buvus, ar kaip permainingi. Kadangi kartais pasitaikyti gali (vargiai taip beatsitiks, bet atsargumas reikalingas), kad daug narių gali numirti į vienus metus, o Pašalpinės Dr. piniginas apmažėjo, tai kaip būtų: ar gal po kiekvieno mirusio nario pakastuvių rinkus ekstramokėstį, ar kaip dabar buvus? Ar nevertėtų dėl atsargos „geležinį kapitalą“ padidinti nuo £50 iki gal £150 ar kiek. Vadinasi, kad prirėikus „geležinį kapitalą“ praimti jau Centralis Komitetas galėtų arba ekstra rinkliavas pagarsinti, ar Delegatų nepaprastą Suvažiavimą kviesti.

3. Pašalpinės reikalais skundų klausimas.
4. Delegatų ir kuopų sumanymai.
5. Centralio Komiteto išrinkimas ant 1919 m.
6. Visokie Sąjungos reikalai.

Pašalpinė Draugija dabar turi mokėti į „Išeivių Draugo“ kasą „už organą.“ Jei Sąjunga su Pašalpine susidėtų kruvon-(kadangi beveik visi Pašalpinės nariai ir be to prie Sąjungos priguli) tai „už organą“ atskirai nereiktų mokėti, bet užtai kožnas Pašalpinės dr. narys turėtų nuolat imti „Iš. Dr.“ ir per tai skaitytusi Sąjungos nariu.

Kuopos visus augščiau pristatus dalykus lai apkalbės, apsvaistys, paskui išrinks negaištant delegatus ir tiems suteiks nurodymus kaip balsuoti ir kalbėti kuopos vardu. Įgaliavimus te duos ant rašto. Taip reikalauja tvarka ir pačių delegatų patogumas.

Kiek Prarado Vokiečiai?

Vokietijos socialistų (dabar valdžios) organas *Vorwärts* rašo, kad Vokietija iš viso praradusi nuo pradžios karės iki pradžios lapkričio 1918 m. iš viso apie 6,330,000 kareivių. Tame tarpe užmuštų 1,580,000, be žinios dingę (dezertirai, belaisviai, žuvę be žinios mušy ir tt.) 260,000. Belaisvėje buvo 490,000. Rūds, didžiama sužeistų pasveiksta.

Rusija, sakoma, prarado virš 10,000,000 kareivių. Bet Rusijai lengviau prarasti 12,000,000 neg Vokietijai tik 6,000,000, kadangi Rusija tiek buvo didesnė.

160,000 Perkeliuoja Namon.

Apskaitoma, kad apie 160,000 belaisvių iš Vokietijos ir Turkijos netrukus sugrįžs arba jau iš dalies sugrįžo į Britaniją. Belaisviai suvargę ir liguisti, matę daug vargo ir išbadę.

Laivai Pasiduoda.

Sulig sutarimo, jau pasidavė britams didžiama viso vokiečių kariško laivyno. Vieną dieną pribuvo į Britanijos portus 70 vokiečių karės laivų: kreiserių, minininkų, linijos laivų. Greta to jau pasidavė apie 120 povandeninių laivelių. Šioj nedelioj ir pradžioj kitos pasidavęs bus visas laivinas. Britų laivinas išplaukė į Baltijos jurę. Kalba yra, kad britų kariumenė netrukus pasirodys Lietuvoje.

Talkininkai Vokietijoj.

Jau valanda, kaip beveik ant viso karės fronto sąjungiečiai perėjo rubežių į Vokietiją, daugelyj vietų pasiekė upę Rhein.

CRAIGNEUK. 24 lapkričio čion buvo lietuviams laikomos pamaldos, per kurias giedojo vaikučių choras ir keletas suaugusių moterų. Vaikučiai dar nėra gerai išsilavinę, ba neseniai dar tik pradėta mokyti juos giedot. Visgi ir mūsų kolonijos lietuviai pradeda atbusti iš miego ir savo vaikučius giedoti mokyti, ko pirma visai nebuvo girdėta.

23 lapkričio, kuomet lietuvis kun. klausė išpažinčių, nekurie lietuviai nemandagiai elgėsi nedabodami savo beno (eilės) eiti prie išpažinties, bet lindo kitiems už akių, kad ir pirmiau į bažnyčią atėjusiems.

Parapijonis.

CARFIN. Lapkričio 22 buvo čion vakarelis. Atvaidinta veikalelis „Tris Kumutes“. Dainos ir deklamacijos pasisekė gan gerai. Nemaž buvo atsilankiusio jaunimo iš kitų kolonijų. Vakarelis davė pelno, skirto ant knygos „Britanijos Lietuviai“ iš viso £2-1-10.

Carfinietė.

N. B. Pinigai gauta. Ačiū.

STONEYBURN. 10-11-18 laiškas p. Sakalauckienei, iš Archangelsko; tarp kitko ten skaitome:

„Aš, P. Sakalauckas dirbu Archangelske, uždirbu ant dienos 15 rub., ar viersit ar ne, ką tik atsiginu nuo bado, beveik bulvėmis vien tik ir mintu; bulvių svaras 3 rub. 50 kap., kai kada ir tų negalima gauti, reikia eiti gulti su tuščiu pilvu. Atliko iš manęs skura ir kaulai, pražilau kaip šuo. Laiškų daugybę rašiau, telegramą susidėję siuntėm, o mes jokios žinios negavom“.

Archangelske mirė Antanas Andrijonas, paliko Stoneyburn'jy pačią ir porą vaikučių. Vyras buvo rimtas, visų katalikiškų draugijų narys, „Išeivių Darugo“ agentas. Amžiną jam atilsį.

Ten pat mirė ir Augustinas Grigaitis, seniau gyvenusis Stoneyburn'jy, vyras pavienis. Prie draugijų nepriguldavo.

M. Švelnys.

SCARES ROWS, Ayrshire. Ant Kalėdinio „Iš. Dr.“ numerio suaukauta: Sim. Vasilius 2., A. Gelumbis 1-6., A. Savickis 1., Kon. Urlonas 1. ir A. Sartus 6d., viso labo 6j. Ačiū.

BURNBANK. Per paskutines 6 nedėlias Burnbanko jaunimas buvo pradėjęs iš miego atbusti ir štai buvo jau susitvėręs choras vadovaujant paneliai B. Rupeikiutei. Bažnyčioj dailai jau pagiedodavo, bet vienam iš chorininkų pasakius kad netaisingai gieda, tai daugumas vaikinų nosis užrietė į viršų ir atsitraukė. Gaila kad mūsų jaunimas dar ne apsišvietęs ir už mažiausią daiktą supyksta. Galėtų išsimokyti sulošti teatrelių, nes merginų ir vaikinų yra užtektinai. Dabar tai ir būtų laikas pradėti krutėt, nes Lietuvai gavus neprigulmybę beabejo visi sugrįžs į savo šalį, tad ir mes Lietuvon sugrįžė galėtume ką nors veikt.

Dieve duok, kad laikui bėgant Burnbanko jannimas susiprastų.

Gerai Žinomas.

Lietuvos Visuomenei.

Siunčiame paeiliui sekantį belaisvių sąrašą esančių vokiečiuose ir austruose. Renkant sąrašą, naudotasi, juo naujausiomis žiniomis. Apie kiekvieną belaisvį, panorėjus, suteikiame nuodugniausių žinių. Jokių pinigų išlaidoms, „klapatui“, kaip tai dažnai

ir rašoma nereikalaujama, nes vertė masi visuomenės laukomis ir ant suomenės pagrindo. Daug belaisvių nusiskundžia neturį adresų savo minių Amerikoje; per šiuos skelbimus vienintėlis tat budas susirašyti.

Mūsų imtiniai: vergų vietoje. Namon išlėto leidžiami, kamuoja visokiems darbams prie amunicijos ant laukų. Vienok turi ateiti greit dūna, kuomet grįžs visi namon. Kad vengus nereikalingo susirašinėjimo pranešama: Pasiunčiama belaisviams laišakai, pinigai, knygos ir irgi be jokio užmokesčio. Laiškai ir atvirlaiškius su belaisvio adresu reikia įdėti į kitą voką (konvertą) mūsų adresu ir pasiunsti mums. Panorėjus, pinigų atsiuntus, galima nupirkti Kopengagoj maisto ir pasiūsi belaisviams: tas atsiėtų daug pigiau, neg pačiam belaisviui perkant maistą Vokietijoj. Prie progos pranešama, kad pasiunčiama žinios Lietuvon.

Duok tamista adresą savo gimini Lietuvijoje. Ką norėtum žinoti apie juos: sveikata? ar triobos nesudegusios, kaip verčiamasi su uke? kas namie, kas svietur? Kas vedęs, mires, ar nereikalaujama pašalpos? ir tt. Koks tamistos adresas. Rašyk trumpai, ką tamsta apie save norėtum pranešti: sveikata, uždarbis tamsto šeimoje permainingos, ar stoji amijon ir daug panašaus. Žinių, kaip sakyta, galima ir daug pasiunsti, tik prašoma vengt ilgume ir atsikartojimo, rašant laišką aiškiai, trumpai. Pespėju, jog tos žinios sukeliuoja negreičiau kaip į 4 mėnesius. Pasiunčiama Lietuvon pinigai.

Lietuvių visuomene! meldžiame neapleisti mūsų imtinių belaisvių. Jei karas lietuviams uždėjo daug priedermių, tai visgi nėra galima visai užmiršti mūsų imtinius iš buvusios rusų armijos, kurių esama apie 20,000.

Ryšis gi su Lietuva turbut ir bus Atsiliepkite!

Su pagarba,

Jurgis Savickis.

(bus toliaus.)

SUSIRINKIMAS.

Glasgowe, Blaivybės Dr. svetainėje 1d. gruodžio nedelioj, bus susirinkimas, Pašalpos ir Sąjungos reikalai. Prašome susirinkti visų narių. Susirinkimas bus po pamaldų, apie 4 val. p.p. Valdybos.

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA

LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISOJ

BRITANIJOJ.

Varpas L^{td} DRAUGOVĖ

Krautuvė visokių valgomų ir šiaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ.

Vyriškų ir moteriškų aprėdalu. Dirbtuvė moteriškų rubų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba į kitas kriautuves parduodama daug pigiaus.

Kas ką nori gauti ar dažinoti melėdžiame kreiptis ant žemiau padėto adresu:

VARPAS L^{td}

104-116 Main Street,
Bellshill, Lanarkshire

Printed and Published by LITHUANIAN St. JOSEPH'S SOCIETY at 281A Eglint Street, Glasgow S. S. SATURDAY. 30 NOVEMBER 1918